

ORTADOğU GÜNDEMİ

9-15 Mart 2020

2020

■ IRAK GÜNDEMİ

• Güvenlik

Başkent Bağdat'ın kuzeyinde bulunan Tacı Askeri Üssü'ne düzenlenen roketli saldırıda iki Amerikan ve bir İngiliz askeri hayatını kaybetmiş, 12 asker yaralanmıştır. Pentagon yetkilileri saldırının arkasında Ketaib Hizbullah ve İran'a yakın milisler olduğundan **şüphelenirken**, saldırının geçtiğimiz ocak ayında ABD hava saldırısında öldürülen Kasım Süleymani'nin doğum gününe denk gelmesi dikkat çekmiştir.

Saldırının ertesinde ABD, Irak'ta İran'a yakın silahlı milis gruplara hava saldırısı **düzenlerken**, Pentagon'dan yapılan açıklamada Ketaib Hizbullah örgütüne ait 5 silah deposunun vurulduğu ve örgütün gelecekte ABD güçlerine yönelik saldırı kapasitesinin büyük ölçüde geriletildiği **belirtilmiştir**. Irak Savunma Bakanlığı, ABD'nin aralarında Hizbullah Tugaylarının da bulunduğu Haşdi Şabi birliklerine yönelik düzenlenen hava saldırılarında 6 kişinin hayatını kaybettiğini duyurmuştur.

Cumhurbaşkanı Berham Salih, ABD güçlerinin Irak'ta düzenlediği hava saldırılarını kınayarak saldırıları Irak'ın egemenlik haklarının ihlali olarak nitelendirmiştir. Irak Dışişleri Bakanlığı da ABD'nin saldırıları hakkında BM'ye şikâyette bulunacaklarını bildirirken, Amerikan ve İngiliz Büyükelçileri Dışişleri Bakanlığı'na çağırılmıştır. ABD Merkez Komutanlığı'ndan yapılan açıklamada ise hava saldırılarında vurulan noktaların açık bir şekilde terör hedefleri olduğu ve ABD askerlerini öldüren bir saldırıdan sonra Iraklı güvenlik güçlerinin, Hizbullah Tugayları ile aynı konumda konuşlanmaması gerektiği **vurgulanmıştır**.

Tacı Askeri Üssü'ne yapılan çarşamba günkü saldırının ardından cumartesi günü de aynı üsse roket saldırısı düzenlendiği ve üç ABD askerinin yaralandığı **bildirilmiştir**. Üsse yapılan ikinci saldırının 33 adet Katyuşa füzesiyle düzenlendiğini açıklayan Iraklı askeri yetkililer, saldırıların ülkede bulunan Amerikan ve diğer yabancı askeri güçlerin Irak hükümetinin rızası dışında askeri operasyon gerçekleştirmesi için bahane teşkil etmemesi gerektiğinin altını **çizmiştir**.

Milli Savunma Bakanlığı'nın sosyal medya hesabı üzerinden yapılan paylaşımlarda geçtiğimiz hafta Irak'ın kuzeyinde Hakurk, Kandil, Avaşin-Basyan, Metina ve Gara bölgelerinde gerçekleştirilen operasyonlarda toplam 26 PKK terör örgütü unsurunun etkisiz hale getirildiği açıklanmıştır. (MSB'nin sosyal medya hesabından derlenmiştir.)

• Ekonomi

Aralık ayının başında istifa eden ancak yeni hükümetin hâlâ kurulamaması nedeniyle geçici başbakanlık görevinde bulunan Irak Başbakanı Adil Abdülmehdi, petrol fiyatlarındaki sert düşüşün yıl sonunda Irak gayri safi yurtiçi milli hasılasına 30 milyar dolarlık bir zarar olarak yansiyebileceğini **açıklamıştır**. Fiyatlar düşmeden önce Irak'ın yıllık gelirinin 70-75 milyar dolar arasında değiştiğini belirten Abdülmehdi, güncel fiyatlar baz alındığında ülkenin yıllık gelirinin 30-40 milyar dolar bandına gerileyeceğini bildirmiştir.

• Sosyal Hayat

Irak Sağlık ve Çevre Bakanlığı Sözcüsü Seyf Bedir, ülkede tespit edilen toplam koronavirüs vaka sayısının 124'e yükseldiğini **duyurmuştur**. Koronavirüs nedeniyle Irak'ta ölümlerin sayısı geçtiğimiz hafta itibarıyla 10'a yükselirken, ülke genelinde yetkililer tedbirlerini arttırmaktadır.

Koronavirüs salgını nedeniyle başkent Bağdat'ta 17 Mart'tan itibaren bir hafta boyunca sokağa çıkma yasağı ilan **edilmiştir**. Bu bağlamda aynı zaman aralığında Bağdat Havalimanından tüm uçuşların askıya alındığı **açıklanırken**; Kerkük, Selahaddin ve Kerbela vilayetlerinde de 16 Mart Pazartesi gününden itibaren üç gün sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. IKBY'de geçtiğimiz haftasonu boyunca bölgedeki şehirlerde detaylı temizlik ve sağlık faaliyetleri yapabilmek için sokağa çıkma yasağı **ilan edilmiş** ve Musul vilayetinde de iki gün boyunca sağlık, güvenlik ve sivil savunma ekipleri dışında vatandaşların sokağa çıkması **yasaklanmıştı**. Erbil, Duhok ve Süleymaniye'de ise Cuma hutbeleri dahil toplu ibadetler yeni bir duyuruya kadar ertelenirken, Felluce kentinde tedbir amaçlı olarak yedi cami geçici bir süreyle hizmete **kapatılmıştır**.

Irak'taki en büyük şii dini merci Ayetullah Sistani'nin, sosyal medya hesabi üzerinden paylaşılan mesajda koronavirüsün yayılmasını engellemek için cemaatle namaz kılınmasının yasaklandığı bölgelerde bu yasağa uyulması gerektiğinin altını **çizilmiştir**.

■ KUZAY AFRIKA GÜNDEMİ

• Cezayir

Hidrokarbon kaynakları, Cezayir Devleti'nin gelirlerinin %40'ını ve ihracatının da %95,6'sını oluşturmaktadır. Geçtiğimiz günlerde gerçekleşen OPEC/OPEC+ Zirvesi'nde, düşen petrol fiyatlarına bir önlem olarak Suudi Arabistan'ın petrol **üretimini** azaltma planının Rusya tarafından reddedilmesi, piyasalarda bir varil petrolün 30 dolar seviyesine düşebileceği beklentisini yaratmıştır. Cezayir'in aralık ayında kabul edilen 2020 bütçesine göre varil başına 60

dolarlık petrol fiyatı öngörülürken, sanayi sektörünün gelişmemiş olması ve enerjinin yüksek iç talebinden kaynaklı olarak Cezayir ekonomisinin acilen yeni bir reform hareketliliğine başlaması **gerekmektedir**.

Geçtiğimiz ay meydana gelen Hirak gösterilerinde, 1990'larda iç savaş sırasında öldürülen kadın hakları aktivisti Nabila Djahnine anılmıştır. Hirak Hareketi içerisindeki kadın hakları savunucuları için önemli bir rol model olan Djahnine, Fransız sömürgeciliğine karşı işkence görmüş, hapse atılmış ve ölüm cezası gibi hükümlerle karşı karşıya kalmıştı. Hirak'a bağlı kadın gruplar bir yandan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlarken, düzenli olarak devam eden rejim karşıtı protestolara devam **etmektedir**.

Pazar günü, Cezayir Savunma Bakanlığı, başkent Cezayir'in 200 km batısındaki Chlef kentinde meydana gelen patlama sonucu iki Cezayir askerinin öldüğünü açıklamıştır. Cumhurbaşkanı Abdülmecit Tebun ve Savunma Bakanı tarafından yapılan açıklamada hayatını kaybeden askerlerin yakınlarına başsağlığı dilendi. Yasa dışı yollarla üretilen el yapımı patlayıcıların imhası esnasında gerçekleşen patlamanın ardından sorumluların en kısa sürede yakalanacağı ve mücadelenin devam edeceği **açıklanmıştır**.

• Fas

Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) bir yıl boyunca Rabat'a büyükelçi göndermemesinden kaynaklı olarak Fas, BAE'deki büyükelçilik ve konsolosluklarındaki personelleri geri çağırmıştır. Katar ile geliştirdiği olumlu ikili ilişkilerden kaynaklı olarak Fas'a karşı BAE ve Suudi Arabistan'ın olumsuz tavır aldıkları da **belirtilmektedir**.

Fas'ta koronavirüs kaynaklı ilk ölüm gerçekleştiği açıklanmıştır. Virüsün ortaya çıkışının ardından gerçekleştirilen ilk resmi törende geleneksel selamlaşma seremonisi yapılmayarak uzak mesafeden selamlaşma **yapılmıştır**. Bununla beraber Fas-Cezayir arasındaki uçuşlar da tedbir olarak **askıya alınmıştır**.

• Tunus

Tunus'un Kalbi Partisi'nden 11 milletvekili istifa etmiştir. Parlamentoda 39 sandalyesi bulunan parti, 26 Şubat genel kurulunda Fahfah Hükümeti'ne güvenoyu vermemiştir. Parti sözcüsü tarafından yapılan açıklamada istifalara dair herhangi bir neden açıklama yapılmadığı **bildirilmiştir**.

Kays Said, Mısır Cumhurbaşkanı Sisi'nin özel yetkili temsilcisiyle görüşmeyi reddetmiştir. Ortak çıkarlar ve bölgesel konularda işbirliği hususunda yapılması planlanan toplantının Kais Said tarafından reddedilmesiyle birlikte bu görüşmeler Bakan Nurettin el Rey ile **gerçekleştirilmiştir**.

• Libya

Ghassan Salame'nin istifasının ardından geçici süreliğine yeni temsilci olarak Stephanie Turco Williams BM temsilcisi olarak **görevlendirilmiştir**.

Halife Hafter, pazartesi günü gerçekleştirdiği Paris ziyaretinde Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin şartlara saygı göstermesi koşuluyla ateşkesin gerçekleştirilebileceğini **ifade etmiştir**.

Salı günü Güney Afrika'nın başkenti Pretoria'yı ziyaret eden Faiz es Serrac, Güney Afrika Cumhurbaşkanı ve şu anki Afrika Birliği Başkanı olan Ramaphosa ile görüşmelerde **bulunmuştur**.

Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) güçleri, cumartesi günü Trablus'un güneyinde Qasr Bin Ghashir'de, Hafter birliklerine ait bir mühimmat deposunun imha edildiğini duyurmuştur. "Öfke Volkanı Operasyonu" kapsamında Hafter'in sivillere yönelik saldırılarını engellemek amacıyla titizlikle çalışan UMH güçleri kritik operasyonlarına devam edeceğini **açıklamıştır**.

• Mısır

Mısır Dışişleri Bakanı Sami Şükrü, AB yetkililerinden Rönesans Barajı'nın doldurulması ve işletilmesi konusunda Etiyopya'yı anlaşmayı imzalaması konusunda ikna etmeye **çağırmıştır**.

Mısır Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı açıklamada ülkede Korona Virüs salgınında ölen sayısının 2'ye, vakaların sayısının ise 80'e çıktığını **belirtmiştir**.

Mısırlı ve Libyalı kaynaklar, Türk gemilerinin Trablus hükümetine yardım sağlamasını engellemek için Libyalı milislerle birlikte çalışacak yeni bir donanma komando gücünü başlattığını **duyurmuştur**.

■ KÖRFEZ BÖLGESİ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

Suudi Arabistan'ın, tutuklu Hamas üyelerinin kovuşturmasına başladığı açıklanmıştır. Hamas Resmi sözcüsü Hazım Kasım tarafından Filistinli ve Ürdünlü olan Hamas yetkililerinin tutuklanıp yargılanmalarının üzüntü verici olduğunu belirtilmiştir. Yargılanan Muhammed el-Hudari (81)'nin kardeşi Abdülmecid el-Hudari, ağabeyinin Hamas'ın bir üyesi olduğunu doğruladığı ifade edilmiştir. Hamas, 9 Eylül 2020 tarihinde el-Hudari ve oğlunun Suudi Arabistan tarafından tutuklandığını duyurmuştu. Yargılamalara daha sonra devam edilmesi **beklenmektedir**.

Global salgın olarak ilan edilen koronavirüs ile mücadele Suudi Arabistan'da da devam etmektedir. Ülkede güncel vakaların gitgide artması ile birlikte toplam vaka sayısı **118 kişiyi** aşmış bulunmaktadır. Yeni tespit edilen vakaların dört tanesinin İran, bir tanesinin ise İtalya kaynaklı olduğu tespit edildi. Ayrıca, Suudi Arabistan'da koronavirüsün yayılımının en yüksek olduğu bölgelerden bir tanesi daha önce giriş-çıkışların kapatıldığı Katif bölgesidir.

Suudi Arabistan İçişleri Bakanlığı yaptığı açıklamasında da 15 Mart'tan itibaren istisnai durumlar haricinde uluslararası yolcu seferlerinin iki hafta süre boyunca durdurulduğunu açıklanmıştır. Doğu kenti Dammam ve başkent Riyad'a düzenlenecek seferler ise 1 Nisan 2020 tarihine kadar **ertelenmiştir**. Bunun yanında, uluslararası organizasyonlar da koronavirüs sebebiyle ertelenmeye devam edilmektedir. Dışişleri Bakanlığı'nın yaptığı açıklama da 2020 yılında düzenlenecek Suudi-Afrika ve Arap-Afrika zirvelerinin süresiz ertelendiği **belirtilmiştir**.

Petrol fiyatlarının rekor düzeyde düşmesi ve Brent tipi petrolün 32 dolara kadar gerilemesi sonrası Suudi Arabistan milli petrol şirketi Aramco'nun **230 milyar dolar** zarara uğradığı belirtilmiştir. Şirket 2019 Aralık ayında hisselerini halka açması sonucunda da istediğini elde edememiş, ilk aşamada planlanan %5'lik bir hissenin halka açılması ve 100 milyar dolar gelir elde edilmesi **başarısız** idi.

• Birleşik Arap Emirlikleri

Fas'ın BAE'den büyükelçisini ve askeri ataşelerini geri çektiği iddia edilmektedir. İki ülke arasında Körfez krizi sebebiyle ilişkiler gergin seyretmekteydi. 2017 yılında Fas'ın Körfez krizinde tarafsız kalacağını açıklamasından sonra BAE'nin Fas nezdinde Katar karşıtlığını körükleyen temasları Fas tarafından cevapsız bırakılmıştı. İki ülke arasında yaşanan gerginliğin bir diğer sebebi de Fas ve Batı Sahra ile ilgili eleştirel bir belgeselin Dubai merkezli Suudi televizyonu Al-Arabiya tarafından servis edilmesiydi. Fas'ın büyükelçi ve diplomatlarını BAE'den çekmesinin her iki gelişme ile de alakalı olduğu düşünülmektedir. Hali hazırda, Nisan 2019'da söz konusu gerginlikler sebebiyle de BAE, Fas'taki büyükelçisini geri çağırması ve şu ana dek yeni bir büyükelçi **atamamıştı**.

BAE, günlük üretimini 3 milyon varilden 4 milyon varile yükseltmeyi hedeflemektedir. Milli petrol şirketi Abu Dhabi National Oil Company (ADNOC), ayrıca 5 milyon varil günlük üretim için plan yapıldığını da belirtilmiştir. OPEC verilerine göre BAE, 2020 yılında 3,03 milyon günlük üretim gerçekleştirmiştir. Suudi Arabistan'da BAE gibi günlük üretimini artırma kararı almış ve günlük üretimi 9,7 milyon varilden 13 milyon varile yükseltme hedefi **koymuştu**.

Koronavirüs önlemleri kapsamında hareketliliği azaltma çalışmalarını sürdüren BAE, 17 Mart tarihinden geçerli olmak üzere Türkiye, Irak, Lübnan ve Suriye'ye yapılacak uçuşları **durdurduğunu açıklamıştır**. İkinci bir duyuruya kadar, dört ülkeye uçuşlar yasaklandı. BAE'de şu ana kadar **98 koronavirüs** vakası tespit edilmiştir.

• Katar

Körfez ülkelerinin koronavirüs sebebiyle teyakkuz durumunda olması ile, Körfez'de koronavirüs vakasının görülme sıklığı bakımından 337 vaka ile ilk sırada olan Katar, virüs ile mücadelede önlemlerini arttırmıştır. Uluslararası Hamed Havalimanı'na yapılacak olan bütün uçuşların 14 gün boyunca askıya alındığı, toplu taşıma hizmetlerinin durdurulduğu ve kamuda çalışanlara izin verildiği açıklanmıştır. Koronavirüs ile mücadele kapsamında 75 milyar riyallik bir teşvik paketi Katar Merkez Bankası **tarafından sağlanmıştır**.

• Yemen

Yemen'de Suudi Arabistan, Hadi hükümeti ve Güney Geçiş Konseyi'ne Riyad Anlaşması'nı uygulamaları yönünde çağrıda bulunmuştur. Son gelişmelerin ardından Hudeyde'deki Yeniden Düzenleme Koordinasyon Komitesi'ne Hadi hükümeti tarafından katılım durdurulmuştur. Hafta içerisinde, Hadi hükümeti söz konusu komiteye katılımını durdurması ile birlikte aynı zamanda GGK liderlerinin de Aden'e **dönmesini engellenmiştir**.

• Bahreyn

Koronavirüs ile mücadele kapsamında, Bahreyn'de çalışmalar devam etmektedir. Karantina ve teyakkuz durumu devam ederken, Bahreyn'de toplam vaka sayısı Katar'ın ardından 214 kişiye **yükselmiştir**.

• Kuveyt

Kuveyt'te koronavirüs sebebiyle halka evlerde kalma çağrısı yapıldı. Kuveyt'te toplam vaka sayısı **112'ye ulaşmıştır**.

Umman: Koronavirüs Umman'da da etkili olmaya devam etmektedir. Ülkede şu ana kadar çeşitli önlemler alınmaya devam ederken, toplam vaka sayısı **22'ye yükselmiştir**.

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Kerkük Valiliğinde, farklı etnik gruplara mensup Kerkük milletvekillerinin katılımıyla bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Kerkük Valisi Rakan Said el-Cuburi'nin başkanlık ettiği toplantıda Kerkük'teki elektrik, benzin ve koronavirüs sorunlarının ele alındığı bildirildi. Görüşme sonrası basın açıklaması düzenleyen el-Cuburi, düzenli aralıklara bu görüşmelerin yapılarak Kerkük'ün sorunlarının tartışılacağını ifade etti. El-Cuburi Kerkük'teki başlıca sorunların elektrik, benzin ve koronavirüs olduğunu aktarırken diğer yandan Kerkük'teki benzinin istenilen kalitede olmadığını vurgulamıştır. Irak Türkmen Cephesi Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salih de görüşme sonrası bir açıklama yaparak Kerkük'teki elektrik sorununun Elektrik

Bakanlığı ve Erbil'deki yatırımcıların mevcut anlaşmalara uymamasından kaynaklandığını **belirtmiştir**.

ITC Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, Tacı Askeri Üssüne gerçekleştirilen roket saldırısı il birlikte bölgede artan ABD-İran gerginliği sonrası açıklamalarda **bulunmuştur**. Erşat Salihi şunları ifade etmiştir: "Ortadoğu kaynıyor. Milletimiz ve çocuklarımız ya şehit ya da yaralı oluyor. Doğal zenginliklerimiz yağmalanıyor. Ne güvenlik ne de ekonomik stratejilerimiz mevcut, bu durumdan terör örgütü IŞİD gücünü göstermek için yararlanıyor. Liderleri acil bir şekilde güvenlik zirvesi düzenlemeye çağırıyoruz".

• Güvenlik

Kerkük Ortak Operasyonlar İleri Harekat Komutanlığı'nda, Kerkük'ün güvenliğinin masaya yatırıldığı bir konferans düzenlenmiştir. Konferansa Irak Federal Polis Komutanı Cafer el-Bettat, Kerkük Ortak Operasyonlar Komutan Saad Harbiye, Kerkük Valisi Rakan Said el-Cuburi, Kerkük Sağlık Dairesi Genel Müdürü Dr. Kerim Veli ve Kuzey Petrol Şirketi Genel Müdürü ve diğer yetkililer katılım sağlamıştır. Özellikle koronavirüs karşı atılan ve atılacak önemlerin masaya yatırıldığı aktarılan konferansta, terör mücadeledeki son durumunda görüşüldüğü belirtilmiştir. Bu kapsamda, Kerkük'te devam eden terörle mücadele operasyonları hakkında bilgi veren Saad Harbiye, Ocak ayından bu yana Kerkük'te 22 teröristin öldürüldüğü, 66'sının ise yakalandığı bilgisini **paylaşmıştır**.

Terör örgütü IŞİD, geçen yıl Kerkük'te Irak güvenlik güçlerine ve sivillere yönelik terör saldırılarını içeren bir video **yayınlamıştır**. Kerkük'te geçen yıl düzenlenen birçok saldırının görüntüleri bulunan videoda IŞİD'in saldırı stratejileri ve propaganda yöntemleri görülebilmektedir. Geçtiğimiz yıl Irak'ın kuzeyindeki vilayetlerde saldırılarını önemli ölçüde arttıran örgütün en güçlü olduğu vilayetlerden biri Kerkük olmuştur. Özellikle Kerkük merkezinde çok sayıda bombalı saldırı gerçekleştirilirken Dakuk ve Havice ilçelerindeki kırsal alanlarda roketli saldırılar ile gerek güvenlik güçlerine gerekse de sivillere çok sayıda kayıp verilmiştir. 2020 itibariyle ise IŞİD saldırılarının önüne geçilemediği, saldırıların hemen hemen aynı bölgelerde devam ettiği gözlemlenmektedir.

• Sağlık & Sosyal Hayat:

Kerkük'te yanarak kullanılamaz hale gelen Osmanlı mirası Kayseri Çarşısı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından onarılmasının ardından çarşı esnafının kullanımına **açılmıştır**. Kayseri Çarşısı'nın esnafa teslim edilmesinin ardından açıklama yapan ITC Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, Türkiye'ye teşekkürlerini iletirken ayrıca komşu ülke Türkiye'nin hiçbir zaman Irak halkı ve Türkmenleri yalnız bırakmadığını vurgulamıştır. Salihi, öte yandan Türkiye'nin attığı bu adımın Irak'taki yüzlerce tarihi eserin yeniden onarımı için Irak hükümetine örnek olması temennisinde **bulunmuştur**.

Irak'taki koronavirüs salgını nedeniyle 16 Mart tarihi itibariyle Kerkük'te sokağa çıkma yasağı ilan edildiği **açıklanmıştır**. Yapılan açıklamada yasağın ne zaman sona ereceği belirtilmezken yasak süresinin akşam 18.00'den sabah 06.00'a dek süreceği bildirilmiştir.

Kerkük Sağlık Dairesi tarafından Koronavirüs ile mücadele kapsamında oluşturulan Kriz Masası, yeni alınan kararları duyurdu. Bu kapsamda Kerkük'te 15 Mart itibariyle başlamak üzere 10 gün boyunca giriş çıkışlar durduruldu. Ayrıca dini ziyaretlerin yasaklandığı ve lokanta ile kafelerin kapalı tutulmaya devam edileceği **bildirilmiştir**.

Koronavirüs vakaları ile ilgili açıklamalarda bulunan ITC Başkanı ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, koronavirüsün engellenmesine yönelik adımların yeterli olmadığını, özellikle virüs ile mücadelede ayrılan bütçenin yetersiz kaldığını **vurgulamıştır**. Ayrıca Irak Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu Başkanı da olan Salihi, yurtdışından girişlerde gerekli kontrollerin de tam olarak yapılmadığının altını çizmiştir.

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye:

Suriye'de yüz binlerce kişinin hayatını kaybettiği, milyonlarca kişinin mülteci konumuna düştüğü ve yerinden edildiği iç savaş 9 yılını geride kalmıştır. Birleşmiş Milletler (BM) yetkililerinin, kimyasal silah kullanma, halkı açlığa sürüklenme, tehcir, ablukaya alma, keyfi tutuklama ve işkence gibi savaş suçlarının işlendiğine dikkati çektiği iç savaşta, yüz binlerce sivil hayatını kaybetmiştir. BM Mülteciler Yüksek Komiserliğine göre, iç savaş nedeniyle 6,7 milyon Suriyeli mülteci konumuna düştü. Bu kişilerin yaklaşık 3,6 milyonuna Türkiye tek başına ev sahipliği **yapmaktadır**. İngiltere merkezli Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'nin raporuna göre; iç savaş sırasında hayatını kaybeden toplam Suriyeli sayısı 585.500'den fazla ve bu rakamın 117.261'den fazlasını siviller **oluşturmaktadır**.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, Suriye'de 9 yıl boyunca savaş suçları dahil korkunç bir vahşete ve çok fazla sistematik insan hakları ihlallerine şahit olunduğunu belirterek, "Savaşın 10. yılının aynı kıyımla, insan hakları ve uluslararası insani hukukun aynı şekilde görmezden gelinmesiyle ve aynı insaniyetsizlikle sonuçlanmasına izin veremeyiz." ifadesini kullanmıştır. Guterres, yaptığı yazılı açıklamada, Suriye'de savaşın 10. yılına girdiğini ancak barışın hala "çok uzak" olduğunu **vurgulamıştır**.

ABD Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey ve ABD Ankara Büyükelçisi David Satterfield, Brüksel'den telefonik medya brifingi gerçekteştirerek gazetecilerin sorularını yanıtladı. NATO'nun İdlib'de Türkiye'ye nasıl yardım edebileceğini incelediklerini ifade eden Jeffrey, "İdlib'de

Türkiye'ye yardım etmek için NATO ne yapabilir bakıyoruz. NATO'nun 4'üncü Maddesi gereğince, diğer NATO ülkeleriyle seçenekleri çalışıyoruz; tüm seçenekler masada. Rusya ve Suriye'nin kalıcı ateşkes istediğine inanmıyoruz. Onlar zafer peşinde. Rusya ve rejim, ateşkesi ihlal ederse yaptırımlarla yanıt verebiliriz" **demmiştir**.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Türkiye'nin Avrupa Birliği Daimi Temsilciliğindeki görüşmelerinin ardından ortak basın toplantısı düzenlemiştir. NATO Genel Sekreteri Stoltenberg ile yaptıkları görüşmede öncelikle Suriye'deki durumu ele aldıklarını bildiren Erdoğan, "Hiçbir Avrupa ülkesinin Suriye'deki çatışmalara ve insani drama kayıtsız kalma lüksü yoktur." **demmiştir**.

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) yayımladığı raporda, Suriye'deki iç savaşta 2014-2019'da 5 bin 427 çocuğun öldüğü belirtilmiştir. Raporda, 5 milyonu Suriye içinde ve 2,5 milyonu komşu ülkelerde olmak üzere 7,5 milyon çocuğun ise yardıma muhtaç olduğu **vurgulanmıştır**.

• Fırat'ın Doğusu:

ABD askerleri Haseke'nin batısında yer alan Tel Temir belde merkezinde Rusya'ya ait 4 askeri aracı durdurdu. M4 karayolunu kullanarak Kamışlı ilçesinin doğusunda yer alan petrol sahasına erişmek isteyen araçlar yollarını değiştirmek zorunda kalmıştır. Rimelan petrol sahasına geçmek isteyen askeri konvoy yine ABD askerleri tarafından durduruldu. Ocak ayından beri ABD ve Rus askeri konvoyları arasında aynı olay defalarca **yaşanmıştır**.

Barış Pınarı Harekatı bölgesindeki Resulayn'da yol kontrol noktasına PKK/PYD/YPG terör örgütü mensuplarınca bomba yüklü araç ile yapılan saldırı sonucu 1 asker ve 3 yerel güvenlik gücünün şehit olduğu **açıklanmıştır**.

Milli Savunma Bakanlığı (MSB), Barış Pınarı bölgesine sızmaya çalışan PKK/YPG'li 18 teröristin etkisiz hale getirildiğini **bildirilmiştir**.

Suriye rejimi lideri Beşar Esad'ın, Suriye'de Kürt sorunu olmadığını söylemesi sözde özerk yönetim tarafından tepki ile karşılanmıştı. Daha sonra ise Esad'ın danışmanı Buseyna Şaban, Fırat'ın doğusunda yönelik bir açıklama yapmış ve buradaki savaşın İdlib'de yürütülen savaş kadar zor olduğunu ve zaman alacağını ancak er ya da geç ABD askerlerinin Suriye'den çıkarılacağını ifade **etmiştir**.

Sözde Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi bölgede koronavirüse karşı tedbirlere ilişkin bir kararname yayınlamıştır. Kararname çerçevesinde bölgedeki tüm toplantı ve toplu etkinlikler yasaklandı. Bölgede bulunan tüm okul, üniversiteler 14 Mart itibari ile süresiz olarak durdurulmuştur. Özerk yönetimin kontrol ettiği sınır kapılarından bölge halkı hariç giriş ve çıkışlar **durdurulmuştur**.